

تحریم و ورزش: تحلیل اثرگذاری تحریم بر ورزش ایران

مصطفی افشاری*^۱ - محسن اسمعیلی^۲ - مریم رحمانی^۳ - فهیمه محمدحسن^۴
۱. استادیار گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران
۲. دکتري مدیریت ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۳/۱۲، تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۰۸/۰۱

چکیده

تحریم‌های اقتصادی به معنای اقدامات غیرنظامی است که بر انتقال کالا، خدمات یا سرمایه به یک کشور خاص تأثیری نامطلوب می‌گذارد. ورزش در این رهگذر از این قاعده در کشور عزیزمان مستثنا نبوده و تحقیق حاضر با هدف بررسی آثار تحریم‌ها بر ورزش ایران تدوین شده است. روش تحقیق آمیخته بوده و به شکل میدانی صورت گرفته است. نمونه‌های این تحقیق شامل متخصصان و صاحب‌نظران حوزه مدیریت و ورزش در دو بخش و کیفی و کمی بود ($n=92$). برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های محقق ساخته استفاده شد که روایی و پایایی آن به تأیید رسید. از تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار Spss و تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار Amos نسخه ۲۲ استفاده شد. نتایج تحقیق، پنج عامل مهم منتج از تحریم در ورزش را نشان می‌دهد که شامل مشکلات پولی و مالی، دانش و فناوری، تعاملات بین‌المللی، بازاریابی و اقتصادی است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز نشان از روایی سازه ابزار تحقیق دارد. بر مبنای نتایج به دست آمده بدیهی است مسئولان برای توسعه در بخش ورزش راهی جز توجه ویژه به راهکارهای ارائه شده در بخش‌های اقتصادی، تعاملات، توجه به تولید و خصوصی سازی به خصوص توجه به زیرساخت‌های اقتصادی و درآمدزا در بخش ورزش ندارند و این امر می‌تواند کلیدی راهگشا در این زمینه باشد.

واژه‌های کلیدی

تحریم، تحریم دانش و فناوری، فقدان تعاملات بین‌المللی، مشکلات اقتصادی.

مقدمه

در سال‌های اخیر «تحریم»^۱ از واژه‌های پرکاربرد در ادبیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ما بوده است. تحریم عبارت است از عمل هماهنگ توسط گروهی که متضمن امتناع از داشتن روابط تجاری یا هر گونه رابطه‌ای با شخص یا گروه دیگر با هدف مجازات یا جبران زیان‌ها باشد. اغلب تحریم‌ها علیه یک کشور برای مقابله با سیاست‌ها و برنامه‌های آن تفسیر می‌شود. در واقع تحریم از موضع‌گیری شروع شده و سپس عملیاتی می‌شود (۱). تحریم جزئی از دیپلماسی بین‌المللی حاکم بر جهان کنونی است که کشورهای تحریم‌کننده از آن به‌منزله ابزاری غیرنظامی برای مجبور کردن دولت‌های کشورهای هدف برای انجام دادن واکنش موردنظرشان استفاده می‌کنند (۲).

دانشمندان علوم مختلف اجتماعی دیدگاه‌ها و تعاریف مختلفی را از تحریم توسط ارائه داده‌اند، اما هیچ‌گاه در مورد آن اتفاق نظر حاصل نشده است. در فرهنگ لغت و اصطلاحات سیاسی لغت sanction معادل تحریم، اجازه دادن و تصویب کردن، مجازات، جریمه و ضمانت اجرایی معنا شده است. در جایی دیگر، این لغت به معنای ضمانت اجرا یا مجازات‌ها، اقدامات تنبیهی سیاسی، اقتصادی یا نظامی آمده است که از طریق سیستم امنیت دسته‌جمعی علیه ناقضان حقوق بین‌الملل اعمال می‌شود. شایان ذکر است که اگرچه در تحریم‌ها عنصری از تنبیه وجود دارد، فقط به هدف ایجاد شرایط دشوار برای مردم کشور مورد تحریم نیست. در واقع، هدف ایجاد تغییراتی در رفتار سیاسی دولت این کشور است. عده‌ای نیز مهم‌ترین کارکرد تحریم را بازدارندگی می‌دانند (۳). در مجموع در تعریفی جامع، تحریم عبارت است از امتناعی نظام‌یافته در برقراری روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی یا نظامی دولتی یا مجموعه‌ای از دولت‌ها به‌منظور تنبیه یا ایجاد رفتار مورد

قبول. با وجود این چهره تحریم بیشتر در روابط اقتصاد بین‌الملل آشکار می‌شود؛ آنجا که کالاها و خدمات دولت خاصی بایکوت می‌شود (۴). در اینجا باید به دو مفهوم مهم در ادبیات تحریم اشاره کرد؛ کارایی اقتصادی تحریم به معنای توفیق آنها از دید اقتصادی و دیگری کارایی سیاسی تحریم به معنای موفقیت آنها در ایجاد واکنش سیاسی مطلوب و موردنظر که باید بین دو مفهوم تفاوت قائل شد. کارایی سیاسی نیازمند آن است که تحریم کارایی اقتصادی داشته باشد، اما این اثر لزوماً به معنای تضمین موفقیت سیاسی آنها نیست (۵).

همان‌طور که گفته شد، تحریم به معنای اعمال محدودیت‌های یک دولت یا جامعه بین‌المللی علیه یک کشور یا یک گروه است. موارد تحریمی می‌تواند شامل بخش‌های مختلف از روابط میان دولت‌ها باشد؛ در حوزه اقتصادی بر روابط مالی، پولی، ارتباط‌های بانکی، خرید و فروش کالا و خدمات حاکم می‌شود. همچنین تحریم‌ها حوزه‌هایی چون سرمایه‌گذاری، انتقال دانش و فناوری، ورزش (برگزاری مسابقات ورزشی، شرکت ورزشکاران در مسابقات بین‌المللی، جهانی و المپیک)، مسائل سیاسی و حاکمیتی (ورود و فعالیت در سازمان‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی و روابط با اشخاص حقوق بین‌الملل)، آموزشی (ثبت‌نام و پذیرش دانشجویان، برگزاری دوره‌های خاص در حوزه‌های مختلف) دولت هدف را مورد ممنوعیت و محدودیت قرار می‌دهد (۶).

همچنین یکی از مهم‌ترین انواع تحریم، تحریم اقتصادی است. در دوره معاصر بر تحریم اقتصادی به‌مثابه سیاست خارجی پراهمیت و «اسلحه‌ای مرگبار» برای جایگزینی جنگ‌های پرهزینه نظامی تأکید جدی‌تری شده است. در بحث علمی پرسش‌هایی اساسی درباره این ابزار سیاستی قدرتمند طرح می‌شود، مانند اینکه چه مسائلی یک کشور

به صورت دسته‌جمعی برای تنبیه کشورهای که هدف هستند، یا به منظور تغییر رفتار نامطلوبی که در آن کشورها دیده می‌شود، اتخاذ شود. پس به طور کلی می‌توان گفت که تحریم اقتصادی، اقدام قهرآمیز اقتصادی در سطح بین‌الملل است که در پی تغییر رفتارهای سیاسی کشورها اتفاق می‌افتد. تحریم‌های اقتصادی را از نظر موضوع، به چهار دسته تفکیک می‌کنند: تحریم‌های تجاری، تحریم‌های مالی، تحریم‌های مسافرتی و تحریم‌های نظامی (۱۱).

در سال‌های اخیر تحریم‌های اقتصادی، از مسائل مهم روز ایران بوده، اما تعداد آثار منتشرشده علمی در این زمینه اندک بوده است. در اینجا به نتایج برخی تحقیقات انجام گرفته در این موضوع مهم اشاره خواهد شد. ملکوتیان (۱۳۸۸) در پژوهش خود با عنوان «ورزش و سیاست» اشاره می‌کند که ورزش و سیاست رابطه دوطرفه است؛ به گونه‌ای که از یک طرف سیاست از طریق تدوین و اجرای راهبرد ورزشی بر ورزش تأثیر دارد و از طرف دیگر ورزش از طریق تحکیم ارزش‌های انسانی و همبستگی ملی و افزایش مشارکت سیاسی بر سیاست تأثیر می‌نهد، البته خود نیز به‌ویژه در زمان برگزاری ورزش‌های بین‌المللی مورد استفاده قدرت‌های جهانی واقع می‌شود (۱۲). فاضلی (۱۳۹۱) در مقاله‌ای اظهار می‌کند که مهم‌ترین کارویژه سیاسی ورزش کنترل و جهت‌دهی به افکار عمومی، نشان دادن چهره‌ای کارآمد از دولت و در نهایت ملی‌سازی است و می‌کوشد تا تحلیل نظری بر رابطه ورزش و سیاست ارائه کند (۱۳). عزتی و سلمانی (۱۳۹۳) دریافتند که تحریم‌ها به صورت مستقیم اثر چندانی بر رشد اقتصادی ایران نداشته است. همچنین بیشتر تحریم‌ها اثر غیرمستقیم بر اقتصاد ایران نداشته‌اند. این آثار به صورت غیرمستقیم و از طریق محدود کردن واردات کل، واردات کالاهای سرمایه‌ای، واردات کالاهای واسطه‌ای و اولیه و صادرات به کاهش رشد اقتصادی کشور منجر شده است (۱۴). آل کجباقی و

را بر آن می‌دارد که اقدام به اعمال تحریم اقتصادی یا تغییر سیاستی تحریمی کند؟ چه عوامل سیاسی و اقتصادی در موفقیت سیاست‌های تحریم در دستیابی به نتایج موردنظر دخیل است؟ (۷). هزینه‌های تحریم اقتصادی برای کشور تحریم‌کننده و کشور هدف چیست؟ از چه روش‌هایی برای تحلیل تأثیر تحریم بر اقتصاد کشورها استفاده می‌شود؟ رهیافت‌های کاهش بیشتر اثر تحریم‌ها بر اقتصاد و راهکارهای برون‌رفت از شوک‌های اقتصادی امروز چیست (۸). منظور از تحریم اقتصادی کاهش یا متوقف کردن یا تهدید به توقف روابط اقتصادی و تجاری و مالی متعارف با کشور هدف از سوی کشور یا کشورهای تحریم‌کننده است. در واقع تحریم سلاحی اقتصادی در میدان مبارزه‌ای غیرنظامی است که دیپلماسی را از گفت‌وگو فراتر می‌برد و وارد حوزه عمل می‌کند (۲). نهاد تحریم‌کننده ممکن است دولت یا چند کشور مانند آمریکا یا سازمانی بین‌المللی مانند سازمان ملل باشد. کشور هدف نیز کشوری است که مستقیماً سیاست‌های تحریم بر آن اعمال شده است. منظور از اهداف سیاست خارجی تغییر در رفتارهای سیاسی کشور هدف است که تحریم‌کننده صریح یا ضمنی آن را دنبال می‌کند (۹).

در تعریف تحریم اقتصادی گفته‌اند تدابیر قهرآمیز اقتصادی که علیه یک یا چند کشور، برای ایجاد تغییر در سیاست‌های آن کشور، ایجاد و اتخاذ می‌شود یا دست‌کم اعلام واکنش نسبت به اتفاقاتی که در آن کشورها رخ می‌دهد. به طور خلاصه می‌توان گفت که تحریم اقتصادی، اهمی برای تحقق اهداف سیاسی کشورها در عرصه بین‌المللی است (۱۰). این مسئله حتی در منشور سازمان ملل هم مطرح شده است. در ماده ۴۱، فصل هفتم این منشور، آمده است که تحریم اقتصادی، می‌تواند در کنار ابزارهای دیگر مثل ابزارهای نظامی، تحریم‌های دیپلماتیک، تحریم‌های ارتباطی و تحریم‌های حمل‌ونقل و انواع دیگر،

بر برنامه‌های درمان اعتیاد وجود دارد. کمبود تجهیزات اصلی پزشکی، دسترسی کمتر بیماران به خدمات درمانی به دلیل محدودیت‌های اقتصادی، مشکلات مالی مربوط به سازمان‌های مردم‌نهاد (ان. جی. او) و برنامه‌های کاهش آسیب و نیز تغییر در بازارهای دارو در ایران و منطقه برخی از تأثیرات منفی تحریم‌ها به‌شمار می‌آیند (۱۸).

نیون کریچ و نیومیر^۲ (۲۰۱۵)، در مقاله‌ای به‌طور تجربی به ارزیابی این مسئله پرداختند که چگونه تحریم‌های اقتصادی اعمال‌شده توسط سازمان ملل و ایالات متحده بر رشد تولید ناخالص داخلی کشورهای هدف تأثیر می‌گذارد. نمونه آنها شامل ۱۶۰ کشور بود که از میان آنها ۶۷ کشور در طول سال‌های ۱۹۷۶ تا ۲۰۱۲ تحریم‌های اقتصادی را تجربه کرده‌اند. آنها دریافتند که در ابتدا تحریم‌های سازمان ملل از لحاظ آماری و اقتصادی تأثیر چشمگیری بر رشد اقتصادی کشورهای هدف داشته است. به‌طور متوسط، اعمال تحریم توسط سازمان ملل نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی سالانه کشورهای هدف را بیش از ۲ درصد کاهش می‌دهد. این آثار نامطلوب به مدت ده سال ادامه دارد و به کاهش مجموع ۲۵ درصدی در سرانه تولید ناخالص داخلی در کشور هدف منجر می‌شود. تحریم‌های اقتصادی جامع سازمان ملل، به‌عبارت دیگر، تحریم‌های اقتصادی‌ای که تقریباً تمام فعالیت‌های اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، موجب کاهشی بیش از ۵ درصد در رشد تولید ناخالص داخلی می‌شود؛ ثانیاً تأثیر تحریم‌های ایالات متحده بسیار کمتر و کم‌رنگ‌تر است. تحریم‌های اعمال‌شده توسط ایالات متحده رشد تولید ناخالص داخلی کشورهای مورد هدف را ۰/۷۵ تا ۱ درصد کاهش می‌دهد. این تأثیر زینبار بر رشد به مدت هفت سال به طول می‌انجامد و موجب کاهش مجموع ۱۳/۴ درصدی در تولید ناخالص داخلی می‌شود (۱۹). نیون کریچ و نیومیر

انصاریان (۱۳۹۳) در مقاله‌ای بیان داشتند که تحریم‌های علاوه‌بر تأثیرات منفی فراوان بر سیاست‌ها و برنامه‌های کلان دولتی، به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بر شهروندان ایرانی و حق آنان در برخورداری از سلامتی تأثیر منفی داشته که این امر مغایر با اصول و ارزش‌های عام و جهان‌شمول حقوق بشر است (۶). باقری، مهدوی و شریف‌نژاد (۱۳۹۳) در بررسی تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر عملکرد عوامل داخلی در صنایع کوچک و متوسط استان لرستان دریافتند که تحریم‌های اقتصادی بر عملکرد داخلی تولید، بازاریابی و امور مالی اثر منفی و بر عملکرد عوامل داخلی مدیریت، تحقیق و توسعه در صنایع کوچک و متوسط استان لرستان اثر مثبت دارد (۱۵). غفاری آشتیانی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی به بررسی تغییرات رفتار مصرف‌کننده در پی تحریم اقتصادی پرداختند و نتایج نشان داد که ادراک از قیمت، کیفیت و توانایی تولیدکننده ایرانی بر نگرش نسبت به کالای ایرانی اثر مثبت دارد. کنترل رفتاری ادراک‌شده، نگرش، هنجار ذهنی، آگاهی و نگرش نسبت به تحریم نیز بر قصد مصرف‌کننده از محصولات ایرانی تأثیر مثبت دارد (۱۶). همچنین کازرونی و همکاران (۱۳۹۴) به بررسی کارایی تحریم‌های یک‌انبه و چندانبه بر تجارت خارجی محصولات غیرنفتی در ایران پرداختند. نتایج نشان داد که تحریم‌های یک‌انبه تأثیر مثبت و معناداری بر حجم تجارت ایران با کشورهای ثالث داشته است؛ به‌عبارت دیگر، ایران توانسته است برای مقابله با تحریم‌های یک‌انبه آمریکا از طریق گسترش تجارت خود با کشورهای ثالث اثر تحریم آمریکا را محدود و کنترل کند. ولی تحریم‌های چندانبه تأثیر منفی و معناداری بر حجم تجارت ایران با این کشورها داشته است (۱۷). شریعتی راد و معارف‌وند (۲۰۱۳) در پژوهشی اظهار داشتند که نگرانی‌های رو به رشدی در مورد تأثیر تحریم‌ها علیه ایران

تحریم‌شونده است و همان‌گونه که نتایج برخی تحقیقات نشان داد، تحریم می‌تواند بر بخش‌های مختلف یک کشور آثار مثبت و منفی داشته باشد. یکی از بخش‌هایی که در بسیاری از موارد تحت تأثیر تحریم‌ها در کشورهای مختلف قرار گرفته، حوزه ورزش است. در کشور ما نیز سایه سنگین تحریم‌ها، ورزش کشور را تحت تأثیر قرار داده است. هرچند در سال‌های گذشته مسئولان، دست‌اندرکاران و به‌خصوص ورزشکاران با همت، تلاش و غیرت مثال‌زدنی ایرانی سعی در بالا نگاه‌داشتن پرچم ایران در مسابقات و فستیوال‌های مختلف ورزشی داشته‌اند و الحق هم در بسیاری از مواقع از عهده این مهم به‌خوبی برآمده‌اند، اما کمتر کسی است می‌تواند نقش و تأثیر سوء تحریم‌ها را بر ورزش انکار کند. یکی از شعارها در حوزه ورزش در سراسر دنیا، دخالت ندادن مسائل سیاسی در ورزش است، اما در عمل هیچ‌گاه چنین وضعیتی به‌وجود نیامده است؛ از مانع‌تراشی برای حضور بانوان ورزشکار ایرانی با حجاب اسلامی در میدانی مختلف گرفته تا سنگ‌اندازی‌های فراوان برای برگزاری اردوی ورزشی یا جابه‌جایی یک بازیکن به لیگ‌های خارجی، همگی با رنگ روح ورزش در تضاد است. برای نمونه عادل برقی داور همدانی و بین‌المللی کشورمان در سال ۱۳۹۱ به‌دلیل کارشکنی‌های طرف مقابل اجازه داور در یو. اس. اوپن‌زا پیدا نکرد. برقی فاش می‌کند که ایمیلی را از سوی ریچ کافمن رئیس فدراسیون تنیس آمریکا دریافت کرده که در آن نوشته است: «قوانین جاری ایالات متحده آمریکا ما را از استفاده از داوران ایرانی در این رقابت‌ها منع می‌کند». افزون‌بر موارد یادشده، افت شدید ارزش واحد پولی، پرداخت حقوق مربیان، بازیکنان و برگزاری اردوهای خارجی را که به دلار پول می‌گرفتند، دشوار ساخت، تا جایی که این مربیان و بازیکنان برای احقاق حقوق خود

(۲۰۱۶)، به‌تازگی با ارائه اسناد و مدارک اثبات کردند که تحریم‌های ایالات متحده به طرز بدی افرادی را که در فقر زندگی می‌کنند، تحت تأثیر قرار می‌دهد (۲۰). افسرگ بر و مهدوان^۱ (۲۰۱۶) نیز دریافتند که اعمال تحریم‌ها تأثیر زیان‌بخشی بر نابرابری درآمد در کشورهای هدف می‌گذارند. همچنین نتایج برخی مطالعات حاکی از آن است که تحریم‌های اقتصادی کاهش چشمگیری در افت صادرات و واردات، رکود جریان سرمایه بین‌المللی (هافبائر و همکاران، ۲۰۰۷) (۲۱)، همچنین تورم شدید (هین - الیسون، ۲۰۰۱) (۲۲) دارد. هاتشینسان و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «فعالیت سیاسی در تشدید تعهد: تأمین بودجه ورزشی و تصمیم‌گیری دولت در امریکا»، بیان می‌کنند که در ایالات متحده تصمیم برای اعطای منابع دولتی به امکانات و تجهیزات ورزشی همیشه موضوعی مورد بحث بوده و است. در این پژوهش سه شهرداری با سابقه طولانی در صرف کمک‌هزینه برای تجهیزات ورزشی حرفه‌ای بررسی شده است. داده‌های این پژوهش نشان می‌دهد که فعالیت‌های سیاسی که در تشدید تعهد تأثیرگذارند، سیاست‌گذاری ناکارآمد در تصمیم‌گیری‌ها، تأثیر و تعامل فعالیت سیاسی در تشدید تعهد، نقش مهم حمایت، منابع، قدرت و تلاش برای پیشگیری از انجام کارهایی که با شکست مواجه خواهد شد، است (۲۳).

ویلیم و همکاران (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود با عنوان «نهادهای دولتی ورزشی به‌عنوان کارگزاران علم در جوامع ورزش همگانی» مطرح می‌کنند که به‌بار نشستن ورزش همگانی چالش اساسی سازمان‌های ورزشی و سیاست‌گذاران در سرتاسر دنیاست (۲۴).

همان‌طور که گفته شد، هدف از تحریم اقتصادی، تحمیل هزینه‌های اقتصادی و سیاسی بر کشور

آگاه به حوزه تحقیق که محقق با شناسایی این افراد که حدود ۱۵۰ نفر بودند، پس از حذف موارد ناقص و نیمه‌تمام، در نهایت موفق به دریافت ۹۲ پرسشنامه شد.

در این پژوهش از ابزار محقق‌ساخته آثار تحریم استفاده شد. در پرسشنامه‌های نامبرده از طیف ۵ ارزشی لیکرت برای پاسخگویی استفاده شد؛ کمترین امتیاز را کاملاً مخالف (۱) و بیشترین امتیاز را کاملاً موافق (۵) به خود اختصاص داد. در بخش اول به تحلیل عاملی اکتشافی سؤالات و استخراج مؤلفه‌ها پرداخته شد و در گام بعد سازه ابزار تحقیق و درجه اثرگذاری متغیرهای تحقیق تحلیل شد. پایایی ابزار نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ به دست آمد ($\alpha=0/927$). برای تعیین اینکه آیا تعداد داده‌های موردنظر برای تحلیل عاملی مناسب است یا خیر، از شاخص کایرز- می-یر- اولکین^۳ (کی. ام. او) و آزمون بارتلت^۴ استفاده شد. شاخص کی. ام. او. در دامنه صفر تا یک قرار دارد و چنانچه مقدار شاخص بیشتر از ۰/۷ باشد، در این صورت داده‌های موردنظر برای تحلیل عاملی مناسب‌اند. همچنین چنانچه پی ویو^۵ آزمون بارتلت کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد، تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار (مدل عاملی) مناسب است، زیرا ماتریس همبستگی داده‌ها صفر نیست؛ بنابراین عامل‌یابی توجیه‌پذیر است.

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی برای تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و به‌منظور تحلیل استنباطی داده‌ها، از ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین ثبات درونی ابزار، از آزمون کی. ام. او و کرویت بارتلت جهت مناسب بودن حجم نمونه و درست بودن تفکیک عامل‌ها، از تحلیل عاملی اکتشافی^۶ به‌منظور تعیین بار عاملی هریک از گویه‌ها و مؤلفه‌ها و از تحلیل عاملی تأییدی^۷ برای تعیین

مجبور به شکایت علیه ایران در دادگاه‌های ورزشی و حتی غیرورزشی شدند، به‌طوری‌که در حال حاضر و تنها در حوزه فوتبال، ایران دارای بیشترین پرونده و شاکی است. نمونه‌های ذکرشده تنها بخش کوچکی از تأثیرات پدیده سیاسی تحریم بر پدیده غیرسیاسی ورزش است (۷). با وجود این تاکنون تحقیقی در زمینه بررسی نقش تحریم بر بخش‌های مختلف ورزش کشور، انجام نگرفته یا به‌شدت محدود است. این پژوهش می‌تواند اولین مطالعه تحلیلی در مورد بررسی تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر ورزش کشور باشد. به‌طور دقیق‌تر در این پژوهش به بررسی نقش تحریم‌ها در ورزش کشور پرداخته شده است.

روش‌شناسی

روش تحقیق حاضر آمیخته است که به شکل میدانی صورت گرفته است. در بخش کیفی از روش گلوله‌برفی استفاده شده و با اشباع نظری مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام گرفته (۱۱ نفر) و پس از کدگذاری و استفاده از ادبیات نظری تحقیق در این حوزه ابزار تحقیق استخراج استخراج شده است. در بخش کمی تحقیق با عنایت به مبانی نظری پژوهش‌های آمیخته، برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شد. نمونه‌گیری نظری ویژگی‌هایی دارد که محقق تمامی آنها را در فرایند نمونه‌گیری پژوهش مورد ملاحظه قرار داده است. این ویژگی‌ها در نمونه‌های تحقیق شامل موارد زیر بود: افراد دارای سابقه مدیریت در سطوح مختلف ورزش کشور، اقتصاددانان آشنا با مسائل ورزش، استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های کشور، فعالان حوزه اقتصاد ورزشی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی با گرایش بازاریابی و افراد

4. Bartlett's Test of Sphericity
5. P-value
6. Exploratory Factor Analysis (EFA)
7. Confirmatory Factor Analysis (CFA)

1. Reliability
2. Cronbach Alpha Coefficient
3. Kaiser- Meyer-Oklin measure of sampling adequacy (KMO)

اطلاعات مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی جنسیت، وضعیت تأهل و سن در جدول ۱ ارائه شده است. براساس یافته‌های تحقیق، بیشتر نمونه‌های تحقیق در دامنه سنی ۳۱ تا ۴۰ سال بودند (۵۸ نفر، ۶۳ درصد). با توجه به یافته‌های جدول ۲ مشاهده می‌شود که ۶۹/۶ درصد (۶۴ نفر) از نمونه‌های تحقیق مدرک دکتری و ۳۰/۴ درصد (۲۸ نفر) مدرک کارشناسی ارشد دارند. همچنین کمی بیش از نیمی از نمونه‌ها (۴۸ نفر، ۵۲/۲ درصد) از نظر رتبه علمی «مربی» و تنها یک نفر (۱/۴ درصد) از پاسخگویان، از نظر رتبه علمی در مرتبه «استاد» بود.

روایی سازه ابزار استفاده شد. تمامی محاسبات آماری با استفاده از نرم‌افزارهای آماری پی‌اس‌آی نسخه ۲۳ و آموست نسخه ۲۳ انجام گرفت و سطح معناداری تمامی آزمون‌ها $P \leq 0.05$ و بدون جهت (دوسویه) در نظر گرفته شد.

یافته‌های تحقیق

جدول ۱. توزیع ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌ها (جنسیت، وضعیت تأهل و سن)

متغیرهای جمعیت‌شناختی	جنسیت		وضعیت تأهل			سن	
	مرد	زن	متأهل	مجرد	۲۱ تا ۳۰ سال	۳۱ تا ۴۰ سال	۴۱ تا ۵۰ سال
عوامل جمعیت‌شناختی	۵۲	۴۰	۶۳	۲۹	۲۵	۵۸	۹
فراوانی	۵۶/۵	۴۳/۵	۶۸/۵	۳۱/۵	۲۷/۲	۶۳	۹/۸
درصد فراوانی							

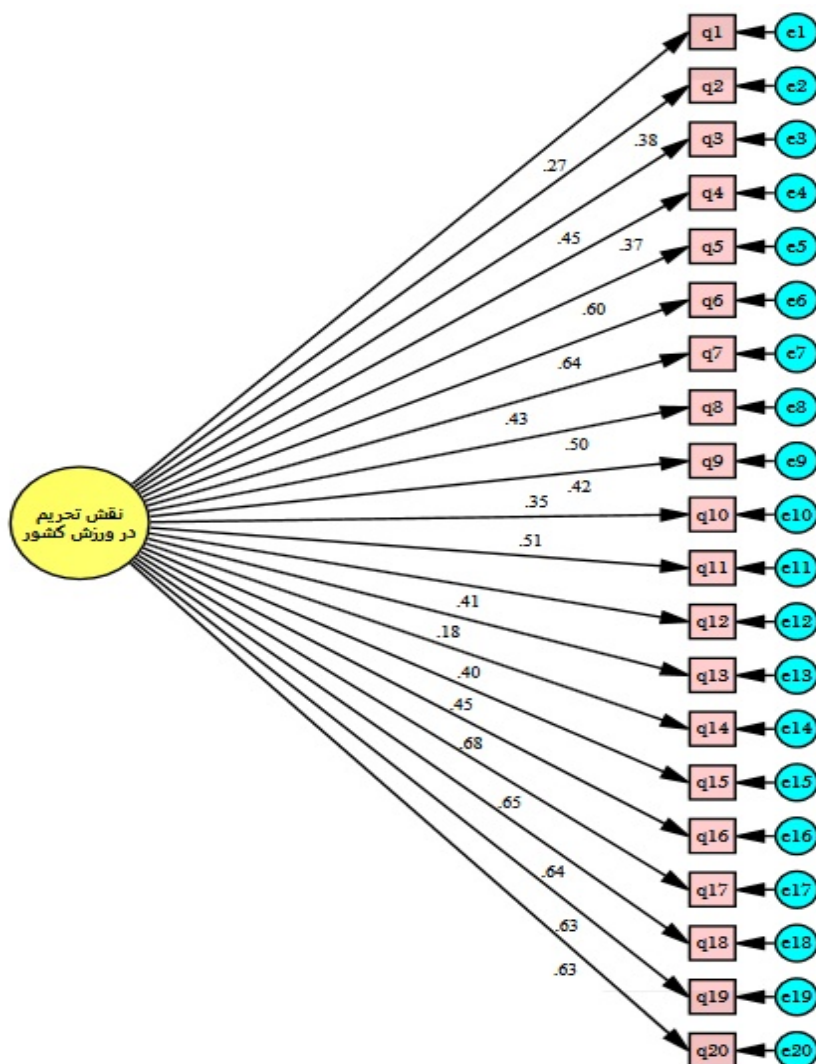
جدول ۲. توزیع ویژگی‌های تحصیلی (سطح تحصیلات، رتبه علمی و گرایش)

متغیرهای جمعیت‌شناختی	سطح تحصیلات											
	رتبه علمی											
عوامل جمعیت‌شناختی	گرایش تحصیلات											
	کارشناسی ارشد	دکتری	مربی	استادیار	دانشیار	استاد	مدیریت ورزشی	فیزیولوژی ورزشی	رفتار حرکتی	بیومکانیک ورزشی	بازاریابی ورزشی	سایر
عوامل جمعیت‌شناختی	۲۸	۶۴	۴۸	۳۷	۶	۱	۴۴	۲۱	۵	۳	۱۲	۶
فراوانی	۳۰/۴	۶۹/۶	۵۲/۲	۴۰/۲	۶/۵	۱/۱	۴۷/۸	۲۲/۸	۵/۴	۳/۳	۱۳	۶/۵
درصد فراوانی												

بررسی روایی سازه ابزار تحقیق

تا شاخص‌های (گویه‌های) سنجش متغیرهای تحقیق (متغیرهای پنهان) شناسایی شوند و در مدل تحقیق قرار گیرند.

در ابتدا در بخش کمی تحقیق، به منظور بررسی روایی سازه ابزار تحقیق از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد.

شکل ۱. مدل اندازه‌گیری نقش تحریم در ورزش کشور

در ادامه از تحلیل عاملی اکتشافی به منظور شناسایی بخش‌ها و ساختارهایی از ورزش کشور که تحت تأثیر تحریم‌های اقتصادی قرار گرفته‌اند، استفاده شد. به همین دلیل پیش از انجام تحلیل عاملی، به منظور اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه از معیار کایرز-می‌پر-اولکین (KMO) و برای تعیین همبستگی بین متغیرها (گویه‌ها) از آزمون بارتلت استفاده شد.

بر مبنای مفروضات عنوان شده محقق به بررسی روایی سازه ابزار تحقیق پرداخت. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد با توجه به طبیعت تأییدی پژوهش، عواملی که مقدار تی آنها در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار باشد، به عنوان عوامل مناسب برای بررسی نقش تحریم‌ها در ورزش کشور انتخاب می‌شوند. نتایج تحلیل عاملی مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های مربوط، از مقادیر t و r عاملی مورد قبولی برخوردارند و شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند.

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی تأییدی (روایی سازه) پرسشنامه تحلیل نقش تحریم‌ها در ورزش

پرسشنامه	سؤال	بار عاملی	مقدار t	پرسشنامه	سؤال	بار عاملی	مقدار t
	q1	۰/۲۶۷	-	q11	۱	۰/۵۰۶	۲/۲۳۷
	q2	۰/۳۸۴	۲/۰۶	q12	۲	۰/۴۰۷	۲/۰۹۵
	q3	۰/۴۵	۲/۱۵۶	q13	۳	۰/۱۷۹	۱/۹۸۴
	q4	۰/۳۶۶	۲/۰۱۹	q14	۴	۰/۳۹۸	۲/۰۸۲
نقش تحریم‌ها در ورزش	q5	۰/۶۰۳	۲/۳۲۳	q15	۵	۰/۴۴۸	۲/۱۶۳
	q6	۰/۶۳۵	۲/۳۴۱	q16	۶	۰/۶۷۷	۲/۳۶۲
	q7	۰/۴۳۳	۲/۱۴۳	q17	۷	۰/۶۵	۲/۳۵۳
	q8	۰/۴۹۸	۲/۲۲۶	q18	۸	۰/۶۳۶	۲/۳۴۵
	q9	۰/۴۱۹	۲/۱۱۹	q19	۹	۰/۶۳۴	۲/۳۴۳
	q10	۰/۳۵۳	۲/۹۹۴	q20	۱۰	۰/۶۲۷	۲/۳۳۹

جدول ۳. نتایج آزمون بارتلت و KMO

مقدار	مقدار کای اسکوار (χ^2)	مقدار کایرز - می یو اوکلین (کفایت حجم نمونه)
۰/۷۴۱	۷۶۳/۴۰۳	
	۱۹۰	آزمون کرویت بارتلت
۰/۰۰۱		سطح معناداری

با توجه به یافته‌های جدول ۳ مقدار کی.ام.او. به دست آمده ۰/۷۴۱ است. این مقدار بیانگر این موضوع است که تعداد نمونه‌های تحقیق به منظور تحلیل عاملی کفایت می‌کند و انجام تحلیل عاملی برای داده‌های مورد نظر امکان پذیر است و می‌توان داده‌ها را به یک سری عامل‌های پنهان تقلیل داد. همچنین نتایج آزمون بارتلت ($\chi^2=763/403, Sig=0/001$) نشان می‌دهد بین گویه‌ها همبستگی بالایی وجود دارد، از این رو ادامه و استفاده از سایر مراحل تحلیل عاملی جایز است. به بیان دیگر، تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار عاملی نقش تحریم بر ورزش کشور مناسب است. در ادامه نتایج تحلیل عاملی مؤلفه‌ها به تفکیک با مقدار بار عاملی به دست آمده برای هر عامل ارائه شده است. براساس تحلیل عاملی اکتشافی، ۲۰ گویه

مورد نظر در تحقیق قابل تقلیل به پنج عامل بوده است؛ بنابراین می‌توان گفت که پنج عامل به عنوان بخش‌هایی متأثر از تحریم در ورزش کشور معرفی شدند که بر مبنای گویه‌هایی که در هر عامل قرار گرفته‌اند و با در نظر گرفتن مفهوم مشترکی که از این گویه‌ها برداشت می‌شود، عامل‌ها نامگذاری شده‌اند. جدول ۴ مقادیر ویژه و واریانس عامل‌ها را نشان می‌دهد. توان پیشگویی این عوامل براساس مجموع درصد واریانس تجمعی عامل‌ها برابر با ۶۷/۲۰۸ درصد است؛ بنابراین برای تدوین مدل تحلیل نقش تحریم در ورزش کشور پنج عامل، ۱. پولی و مالی (۳۱/۶۹۴ درصد)، ۲. دانش و فناوری (۱۲/۸۱۱ درصد)، ۳. تعاملات بین‌المللی (۸/۶۲۹ درصد)، ۴. بازاریابی (۸/۲۱ درصد) و ۵. اقتصادی (۵/۸۸۵ درصد) شناسایی شدند.

جدول ۴. تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس در مورد بار عاملی گویه‌های پرسشنامه (تحلیل عاملی اکتشافی)

مؤلفه	شماره سؤال	گویه‌ها	عامل				
			۱	۲	۳	۴	۵
پولی و مالی	q16	عوامل پولی مالی ناشی از تحریم	۰/۷۹				
	q17	مشکل و دردسرساز بودن دریافت پاداش از فدراسیون جهانی برای ورزشکاران، باشگاه‌ها، داوران و فدراسیون‌ها	۰/۸۰۵				
	q18	در اختیار نگذاشتن بودجه کافی از طرف دولت در اختیار فدراسیون‌ها	۰/۸۲۸				
	q19	محدود بودن توان مالی باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها در اختیار گرفتن اردوها معتبر دنیا	۰/۷۴۲				
	q20	عدم جذب مربیان و بازیکنان معتبر دنیا به علت محدود بودن توان مالی باشگاه و فدراسیون‌ها	۰/۶۸۲				
دانش و فناوری	q11	در دسترس نبودن کاربرد عملی دانش و ابزاری برای ساخت تجهیزات ورزشی	۰/۵۶۷				
	q12	مشکل بودن وارد کردن تجهیزات ورزشی به روز دنیا	۰/۶۷۴				
	q13	دسترسی نداشتن به دانش و اطلاعات عملی و ورزشی روز دنیا	۰/۸۸۷				
	q14	استفاده از تجهیزات ورزشی نامعتبر دنیا به علت تحریم	۰/۶۸۱				
	q15	همکاری نداشتن باشگاه و کشورهای معتبر دنیا در زمینه آموزشی، دانش و فناوری	۰/۵۲۶				
تعاملات بین المللی	q7	مشکل ساز بودن برگزاری اردوهای مشترک با دیگر کشورها	۰/۸۷۳				
	q8	مشکل ساز بودن شرکت در نمایشگاه‌های فرهنگی و ورزشی برای افراد و شرکت‌های ایرانی	۰/۵۴۶				
	q9	از دست دادن کرسی‌های بین‌المللی در فدراسیون‌ها جهانی برای ورزشکاران و مدیران هدف تحریم	۰/۶۹				
	q10	تمایل نداشتن ناشران و استادان بین‌المللی دنیا برای همکاری در خصوص شرکت در همایش‌های بین‌المللی ایران	۰/۶۶۳				
بازاریابی	q4	کاهش رشد فرصت‌های شغلی در ورزش در اثر تحریم	۰/۷۹۷				
	q5	مشکل بودن برگزاری بازی‌های تدارکاتی بین‌المللی برای فدراسیون و باشگاه‌ها	۰/۶۹۸				
	q6	تمایل نداشتن اسپانسرهای معتبر دنیا در زمینه فعالیت در ایران	۰/۷۰۱				
اقتصادی	q1	ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاری در ورزش کشور در شرایط فعلی اقتصادی	۰/۸۶۸				
	q2	کاهش درآمد باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها از اسپانسرها به علت عدم حمایت آنها	۰/۶۳۵				
	q3	کاهش سهم ورزش از منابع خارجی در تولید ناخالص داخلی	۰/۵۷۴				
سهم واریانس عوامل		ارزش ویژه	۶/۳۳۹	۲/۵۶۲	۱/۷۲۲	۱/۶۴۲	۱/۱۷۷
		درصد واریانس	۳۱/۶۹۴	۱۲/۸۱۱	۸/۶۲۹	۸/۲۱	۵/۸۸۸۵
سهم واریانس عوامل		درصد واریانس تجمعی	۳۱/۶۹۴	۴۴/۵۰۵	۵۳/۱۱۳	۶۱/۳۲۳	۶۷/۲۰۸
		آلفای کرونباخ	۰/۸۶۲	۰/۷۵۱	۰/۷۲۹	۰/۷۳۷	۰/۷۰۶

بحث و نتیجه‌گیری

وارد کردن ضربه اقتصادی سیاست‌ها و رفتارهای خاص

کشور هدف تحریم را تغییر دهند. اخیراً، متون بسیاری به مطالعه تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر بهداشت همگانی،

تحریم‌ها، از مهم‌ترین ابزارهای کشورداری در سیاست

بین‌الملل به حساب می‌آیند و به گونه‌ای طراحی شده‌اند تا با

کمتر جنجالبرانگیز باشد. تحریمها آثار سوء و گاه مخربی بر شرایط کشورها در حوزههای مختلف بهویژه حوزه اقتصادی دارند. این پژوهش با دیدی جامع و در بخش ورزش نشان می‌دهد که علاوه بر شرایط اقتصادی که در این پژوهش نیز بر آن تأکید شد، عوامل دیگری چون دانش و فناوری و تعاملات بین‌المللی نیز در ورزش متأثر از شرایط تحریم کشور است. یک رویکرد اساسی برای مقابله با این شرایط پیروی از رئوس و موارد مطرح شده در سیاست‌های کلی نظام در مقوله اقتصاد مقاومتی است. از این رو توجه و تمرکز بر تولید کالاهای اساسی در حوزه ورزش، گفتمان‌سازی و ایجاد و گسترش فرهنگ اقتصاد مقاومتی، اصلاح تفکر و الگوی مصرف، توجه و اهتمام ویژه به بخش خصوصی، گسترش تبادلات و مناسبات اقتصادی در حوزه ورزش می‌تواند به‌عنوان عواملی راهگشا در حوزه ورزش به مدیران و مسئولان ورزش کشور کمک کند.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های تحریم که در این پژوهش نیز منتج شد، تحریم تجاری به معنای عام است. در این نوع تحریم، مبادلات تجاری یک کشور مورد تحریم قرار می‌گیرد؛ بدین صورت که از کشورها خواسته می‌شود تا با کشور موردنظر در یک یا چند حوزه خاص مبادله تجاری انجام ندهند و در صورت تخلف یک کشور یا شرکت با آن برخورد می‌شود. این نوع تحریم برای اجرایی شدن نیازمند همراهی همه کشورهای بوده و کشف تخلفات از آنها نیز مشکل است. به همین دلیل سازمان‌های بین‌المللی یا کشورهای تحریم‌کننده مثل ایالت متحده، سعی در جایگزین کردن این نوع تحریم با روش‌های دیگر دارند، هرچند همچنان تحریم‌هایی از این جنس در حال اعمال هستند. در ورزش تحریم واردات کالاهای ورزشی که به خرید از کانال‌های غیرمستقیم منجر می‌شود، مثالی روش از این حقیقت تلخ است. در غیر این صورت می‌توان به راحتی مبادلات کالا و پول بین کشورهای مختلف انجام

کمک‌های خارجی و نیز اقتصاد و سیاست اجتماعی کشورهای هدف تحریم پرداخته‌اند. اما تحریم و ورزش مقوله‌ای است که کمتر به آن پرداخته شده و محقق در این پژوهش در پی بررسی آثار تحریم در ورزش ایران بوده است. نتایج پژوهش نشان داد که پنج عامل زیر به‌عنوان بخش‌هایی متأثر از تحریم در ورزش کشور معرفی شدند: ۱. پولی و مالی، ۲. دانش و فناوری، ۳. تعاملات بین‌المللی، ۴. بازاریابی و ۵. اقتصادی. نتایج حاصل از تحلیل سازه ابزار منتج از تحقیق نیز نشان داد که همه عوامل اعتبار و متعاقباً کفایت لازم برای ارائه نتایج را دارند. این نتایج همسو با نتایج پژوهش‌های عزتی و سلمانی (۱۳۹۳) و باقری و همکاران (۱۳۹۳) است.

همان‌طور که در بخش‌های پیشین اذعان شد، هدف تحریم، تغییر سیاست خاص یا مجموعه‌ای از سیاست‌های کشور هدف است. به‌طور قطع، احتمال تحریم با نامتوازن بودن درجه آسیب‌پذیری بین کشور تحریم‌گذار و تحریم‌پذیر بیشتر می‌شود، زیرا اگر کشور تحریم‌گذار و تحریم‌پذیر به‌طور یکسان از تحریم آسیب‌پذیرند، به محض اعمال تحریم توسط یک کشور، کشور مورد تحریم نیز به سیاست متقابل دست می‌زند. عامل تعیین‌کننده دیگر، سهم کشورها در تجارت بین‌المللی است. هرچه سهم کشورها در تجارت بین‌المللی بیشتر باشد، احتمال دست زدن به تحریم علیه آنها کمتر است. از سوی دیگر، هرچه سهم تجارت بین‌الملل در تولید ناخالص کشور بیشتر باشد، درجه آسیب‌پذیری کشور از تحریم بیشتر خواهد شد. دلایل فراوانی در توجیه تحریم ذکر می‌شود که عبارت‌اند از تمایل به تأثیرگذاری در سیاست‌ها یا حتی تغییر نظام یک کشور، تنبیه یا مجازات یک کشور به دلیل سیاست‌های آن. صرف‌نظر از این دلایل، در برخی موارد تحریم‌ها به این دلیل برقرار می‌شوند که کشور تحریم‌کننده احساس می‌کند باید برای جلب نظر دیگران اقدامی کند و این تحریم‌ها می‌تواند

داد و از دستاوردهای آن برای توسعهٔ بیش از پیش ورزش کشور استفاده کرد.

در همین زمینه از نگاهی متفاوت به نظر می‌آید ایجاد و گسترش تدوین و دارا بودن برنامه در حوزهٔ ورزش برای مقابله با تحریم‌ها، مبارزه با مفاسد در ورزش به‌عنوان عاملی بازدارنده در شرایط اقتصادی نابسامان، ارتقای فرهنگ کار و تلاش در بین نیروی انسانی در سازمان‌های ورزشی، استفادهٔ حداکثری از تمام ظرفیت‌های ورزش کشور به دور از نگاه‌های سیاسی و حزبی، ایجاد و بسط تفکر کارآفرینی در ورزش و مواردی از این دست، به‌عنوان عواملی درونی در سیستم مدیریت ورزش کشور پیش از توجه به آثار تحریم‌ها می‌تواند به‌عنوان اهرمی بازدارنده در این شرایط کارگشا و کارساز باشد.

با توجه به موارد ارائه‌شده در این بخش، به‌طور ویژه پیشنهاد می‌شود: تولیدات داخلی و ایجاد بسته‌های حمایتی دولت و بخش بانکی به تولیدکنندگان و بسط بسترهای تولید و فروش کالاها به‌ویژه کالاهای حیاتی و راهبردی به‌ویژه در بخش تجهیزات الکترونیکی و البسه، مورد توجه قرار گیرد؛ با تجهیز دانشکده‌ها و تربیت دانشجویان در عرصهٔ نرم‌افزاری در ورزش کشور می‌توان گام اساسی در راستای کاهش وابستگی به خارج از کشور به منظور دارا بودن مریبان و بازیکنان تراز اول برداشت؛ به‌دنبال کاهش وابستگی به ساختارهای پولی و مالی بین‌المللی با اتخاذ سیاست‌های گفتمان و استفاده از تجارب سایر کشورهای

پیشرفته در این حوزه باشیم؛ در تعاملات اقتصادی خود با سایر کشورها در پی ساخت ساختار مهندسی در تعاملات اقتصادی با کاهش مبادی ثابت ورود کالاهای ورزشی از چند کشور خاص، ایجاد ثبات در واردات و برنامهٔ بلندمدت کاستن واردات و همچنین برنامهٔ صادرات در حوزهٔ بازیکن و مربی علاوه بر تجهیزات ورزشی باشیم؛ در خریدها و مبادلات اقتصادی در ورزش کشور در وهلهٔ اول در پی شفافیت و در گام‌های بعدی حذف واسطه‌ها باشیم. در انتها محقق اذعان می‌دارد شاید حلقهٔ مفقوده در این زمینه انجام تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی و راهگشا در این حوزه است که به‌واقع می‌تواند نقشی انکارناپذیر در نشان دادن مشکلات و نارسایی‌ها و متعاقباً ارائهٔ راهکارهای عملیاتی داشته باشد.

در پایان اذعان می‌دارد که در مطالعهٔ پیشینهٔ تحقیق، مطالعهٔ مدونی در خصوص اهداف این پژوهش در ورزش کشور یافت نشد و این پژوهش با دستیابی به برخی یافته‌ها می‌تواند در درک مدیران و مسئولان ورزش کشور در خصوص اتخاذ تدابیری در راستای اعتلای ورزش با مصارف بومی و کاهش وابستگی به خارج راهگشا باشد. همچنین مطالعات انجام‌گرفته در حوزهٔ تحریم نشان می‌دهد در خصوص ورزش به‌عنوان حوزه‌ای مهم در عرصهٔ اقتصاد و حتی سیاست، چنین پژوهشی انجام نگرفته است.

منابع و مآخذ

1. Neuenkirch M, Neumeier F. The impact of US sanctions on poverty. *Journal of Development Economics*. 2016;121(C):110-9.
2. Yalfani A, Rezakazemi F, Mosadegh F. Investigating the effects and consequences of sanctions on foreign investment in Iran and resilient economic relationship by reducing the negative effects of sanctions. *Shabak Monthly*. 2016;9(2):1-10. . (in Persian).

3. Khanzadi A, Heidari S. Analysing the Impact of Economic Strengthening on Economic Liberalization (A Resistive Economics Approach). *International Journal of Resistive Economics*. 2015;3(1):38-49.
4. Dolatabadi HR. Analysis of the Impact of Government and Resistive Economy on the Purchase of Iranian Goods. *International Journal of Resistive Economics*. 2015;3(1):82-9.
5. Vahedi N. Eliminating sanctions and its positive impact on sport. In: Newsroom A, editor. 2015. p. 1. (in Persian).
6. Neuenkirch M, Neumeier F. The impact of UN and US economic sanctions on GDP growth. *European Journal of Political Economy*. 2015;40:110-25.
7. Kazeroni A, Ghorbani A, Saghafi R. Investigating of the Effectiveness of Unilateral and Multilateral Sanctions on Foreign Trade in Non-Oil Products in Iran. *Quarterly Economic Applications Theory*. 2015;2(1):83-98. . (in Persian).
8. Ghaffari Ashtiyani P, Mozafari A, Alemojtaba Z. Changes in Consumer Behavior in the Wake of Sanctions. *Journal of Marketing Management*. 2014;9(24):1-17. . (in Persian).
9. Alekajbaf H, Ansariyan M. Impact of unilateral and multilateral sanctions on Iran Perspective on the health rights of the citizens of Iran. *Iranian Journal of Medical Law*. 2014;8(29):11-50.
10. Ezati M, Yones S. Investigating the direct and indirect effects of sanctions on Iran's economic growth with an emphasis on the external sector of the economy. *Afaq Amniat Quarterly*. 2014;7(25):149-76. (in Persian).
11. Bagheri M, Mahdavi S, Sharif nejhada M. Investigating the Effects of Economic Sanctions on the Performance of Internal Factors in Small and Medium Industries in Lorestan Province during 2001 – 2012. *Scientific Journal Management System*. 2014;8(29):61-82. (in Persian).
12. Malakutian, M. Sport and Policy. *Journal of law and political sciences*. 2009; 29(2): 301-316 (in Persian).
13. Fazeli, H. Sport and identity policy. *Political sciences Journal*, 2010;9(2): 151-174 (in Persian).
14. Azhdari S, Hosein Zadeh M. Studying Iran's Economic Sanctions by Looking at Foreign Trade. *International Conference on Economics in Sanctions*; Babolsar: Northwest Research Center; 2014. p. 41. (in Persian)
15. Shariatirad S, Maarefvand M. Sanctions against Iran and the impact on drug use and addiction treatment. *International Journal of Drug Policy*. 2013;24(6):636-7. (in Persian)
16. Hufbauer GC, Schott JJ, Elliott KA, Oegg B. *Economic Sanctions Reconsidered*: Columbia University Press; 2008.
17. Eyler R. *Economic Sanctions: International Policy and Political Economy at Work*: Palgrave Macmillan US; 2007.
18. Sadeghi Yarandi S, Taromseri M. *Descriptive Culture of International Trade Marks and World Trade Organization*. 1 ed. Institute for Business Studies and Research: Publishing Commercial Publisher; 2006. (in Persian)

19. Drury A. Economic Sanctions and Presidential Decisions: Models of Political Rationality: Palgrave Macmillan US; 2005.
20. Ivanz G, New J. International Relations Culture: Mizan; 2002. 23 p.
21. Heine-Ellison S. The impact and effectiveness of multilateral economic sanctions: A comparative study. The International Journal of Human Rights. 2001;5(1):81-112.
22. Zarif M, Mirzaei S. Unilateral US sanctions against Iran. Foreign Policy Journal. 1997;1(1):91-108.(in Persian).
23. Hutchinson M, Berg B, Kellison T. Political activity in escalation of commitment: Sport facility funding and government decision making in the United States. Sport Management Review. 2018. P1.
24. Willema A, Girginov V, Tooheyc K. Governing bodies of sport as knowledge brokers in Sport-for -All communities of practice. Sport Management Review. 2017. P1.

Sanctions and Sport: Analysis of the Effect of Sanctions on Iran Sport

Mostafa Afshari*¹ - Mohsen Esmaeili² - Maryam Rahmani³ - Fahimeh Mohammad Hassan⁴

1,2. Assistant Professor, Department of Sport Management, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran 3,4. PhD Sport Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
(Received: 2018/06/02; Accepted: 2018/10/23)

Abstract

Economic sanctions mean civilian actions that have undesirable effects on transfer of goods, services or capital to a particular country. Sport is also not an exception in Iran. Thus, the present study aimed to investigate the effect of sanctions on Iran sport. This was a field study using a mixed method. The sample included the experts of management and sport (n=92) in qualitative and quantitative phases. A researcher-made questionnaire was used to collect data and its validity and reliability were confirmed. The exploratory factor analysis in SPSS software and confirmatory factor analysis in Amos22 software were used. The results indicated 5 significant factors resulting from sanctions in sport including financial problems, knowledge and technology, international interactions, marketing and economics. The results of confirmatory factor analysis showed the construct validity of the questionnaire. Based on the obtained results, it is obvious that authorities should pay special attention to solutions offered in economic sectors, interactions, attention to production and privatization especially the economic and income-generating infrastructures in the sport sector in order to develop sport which could be the key to tackling this issue.

Keywords

Economic problems, knowledge and technology sanctions, lack of international interactions, sanction.

* Corresponding Author: Email: Afshari.ua@gmail.com; Tel: +989124633979